

VERSEK

GOTTFRIED BENN

MORGUE

I. Kis Őszirózsa

Vízbefulladt söröskocsist feszítettek az asztalra.
Valaki sötétvilágoslila őszirózsát
szorított a foga közé.
Amikor a mell felől
a bőr alatt
hosszú késsel
kivágtam az inyt meg a nyelvet,
meglökhettem, mert átcsúszott
mellette az agyba.
Amikor bevarrták,
mellüregébe pakoltam
a fagyapot közé.
Idd magad tele a vázádban!
Nyugodj békében,
kis őszirózsa!

II. Szép ifjúság

Egy kislány száját, aki nádasban feküdt jó időn át,
valami megrágcsálta.
Amikor feltörték a mellét, garatja lukacsos volt.
Végül a hashártya alatt egy lugasban
egy fészeken ifjú patkányt találtak.
Az egyik kis testvérke halott volt.
A többiek a májon és a vesén éltek,
itták a hideg vért és
ifjúságuk szép volt.
Szépen és gyorsan jött haláluk is:
vízbe dobták őket.
O, hogy cincogtak a kis pofikák!

András Sándor fordítása

ÉJJELI KÁVÉHÁZ

824: asszonyok szerelme és élete.
A cselló sebtiben iszik egyet. A fuvola
mélyet böffen, három taktusnyit: A pompás vacsora.
A dob befejezi a detektívregényt.

Zöld fogak, pattanás az arcon
szenhéjgyullaóásnak int.

Hajzsír
Leszél kitátott szájbéli garatmandulához,
nyakában hit remény szeretet.

Fiatal golyva nyergesorrhoz jó.
Három sört fizet neki.

Szórtüszőgyulladás ibolyát vesz,
tokát meglágyítani.

B-moll: a 35. szonáta.
Két szem felüvölt:
Ne fröcsköld Chopin vérét a terembe,
hogy a csőcselék csoszogjon rajta!
Vége! Hé, Gigi! —

Az ajtó elfolyik: Egy nő.
Kélttség kiszikkadt. Kánaáni barna.
Szűzies. Kavernás. Szag jön vele. Alig szag.

Csak a levegő domborul édesen
agyamnak.

Mögötte pocakosság bukdácsol.

András Sándor fordítása

FENYEGETÉS

Tudd meg:
Állatnapot élek. Vízpillanat vagyok.
Este szemhéjam mint erdő és ég alatt.
Szerelmem csak kevés szót tud:
Olyan jó a vérednél.

András Sándor fordítása

AUGUSZTUSNÁL NINCSEN MAGÁNYOSABB...*

Augusztusnál nincsen magányosabb:
a teljesülés órája! — a táj
vörös és arany lángtengerben áll,
de kertjeid kedvéből mi maradt?

* A verset, mint az egyik leveléből kitűnik, Benn 1936 nyarán írta, de első ízben csak 1954-ben jelent meg nyomtatásban.

Fényes tavak, omló egek,
a tar mezők halkan ragyognak,
de mi jelenti országodnak
diadalát, milyen jelek?

Hol minden boldogságot mutat,
gyűrűt cserél és összepillant,
s földi mámort átjár borillat —:
te más-elem, a szellem szolgája vagy.

Gömöri György fordítása

STATIKUS VERSEK

Fejlődésidegenség
a mélység a bölcsben.
Gyerekek s gyermekek gyerekei
nem nyugtalanítják,
nem hatolnak belé.

Irányok képviselése
cselekvés
utazás el és vissza
olyan világot jelöl,
amely nem lát tisztán.
Ablakom alatt
— mondja a bölcs —
völgy fekszik,
benne árnyékok gyűlnek,
két jegenye szegélyez egy utat,
te tudad — hova.

Statikájára másik szó:
perspektivizmus,
vonalakat húzni,
továbbvezetni
kacs törvény szerint
— *kacsokat ontani* —
és rajokat és darvakat
a koraég télvörösébe kivetni,
azután hagyni, hulljanak —
te tudod — kinek.

András Sándor fordítása

TÖREDÉKEK

Töredékek,
lélekváladékok,
a huszadik század vércsomói —

Sebhelyek — a teremtés hajnalának megzavart körforgása,
öt évszázad történeti vallásai elpusztítva,
tudomány: a Pantheon repedései,
Planck Keplerbe és Kierkegaard-ba ömlött
kvantumelméletével, hogy mindent összezavarjon —

De voltak esték, melyek a Mindenek Atyjának
könnyed, messze-áramló színeiben teltek,
kék hömpölygés csendjében
visszavonhatatlanul —
kék, az introvertáltak színe, kék,
akkor összegyűltünk,
térdünkön nyugtatva kezünket
egyszerűen, mint a parasztok,
falusi harmonikaszó mellett
nyugodtan iszogatva —

és más esték,
belső görcsöktől ziláltak,
ívetörésektől,
stílus-sűrítésektől
és szerelmi hajszáktól zaklatottak.

Kifejezés-válságok és erotikus ingerek:
ez a ma embere,
belseje úr,
személyiségének folytonosságát
öltönye örzi,
tíz évig is eltart, ha jó az anyag.

Minden más: töredék.
Félhangok,
szomszéd házából szivárgó dallamfoszlányok,
néger spirituálék,
vagy Ave Máriák.

Gömöri György fordítása

FINIS POLONIAE

Finis Poloniae —
kifejezés,
mely történelmi tartalmától függetlenül
a nagy birodalmak
végét jelenti.

A légkör elvarázsolt,
mindenki szorongva lélegzik,
s a miazmás levegő, ha gondolatot szülne,
más földrészek monszunjait idézné
és sárga tengereket.

A nagyság elpusztítja önmagát,
az utolsó szót magának mondja ki,
idegen dal az, többnyire félreértett,
csak néha eltűrt —

Finis Poloniae —
talán egy esős, szomorkás napon,
bár az adott esetben egy hangot a boldogság is hallatott,
azután kürtszóló,
hozzá egy szál hortenzia, a virágok legnyugodtabbika,
mely novemberig tart az esőben,
jeltelen sírra nesztelen.

Gömöri György fordítása

DALLAMOK

Dallamok, igen, — s a kérdező sápad,
már nem city-lény, számok embere.
Tengerek mossák lábánál az ágyat,
felette vad ég, felhőkkel tele.

Olykor zebrák riadnak, antilópok
a Nyassza-parti bozótok alatt,
minden puha és könnyűlábú bólog
trópusi pára, dobszó, indulat.

És erupció és elemek harca
még régebről küldött gondolat:
az öt híres földrész csak massa,
melyben a tenger megakad.

Nem vagy korán és nem vagy későn,
valószínű, semmi sem vagy, csak füst;
az éterben a Finnlandia vérzón:
valse triste.

Minden csak moll, in con sordino,
higgadt a láb, higgadt a szem
itt Palaves és Portofino
között a tengerfövenyen.

Dallamok, igen, ősi lények
végtelenségeket hoznak neked:
valse triste, valse gaie, valse sohasemvolt
és felisszák a sötét tengerek.

András Sándor fordítása

CSAK MÉG FUTTÁBAN MINDENT

Csak még futtában mindent,
nincs tündéerkert, maradás,
alak, alaktalanság
kaptában
megrövidítve.

Szergej Rubinstein
két millió dollár
karcsú, vaskos, nyúlánk
fogcsinos, mély- és hájszemű
ladykre, szteppgörlökre, bárvampokra
aggatva,
a ragtapasz az ormányon,
amikor megfojtották,
ujjlenyomat-vizsgálat után,
támpontokat nem adott.

Csak még futtában mindent —
íme az Andezek:
ősi, ráncos,

nem geodétáknak való,
a-nousikális
a-muzikális
peremvilág
elpillantani —
répadugványt!
adjak!
gumóhúmuszt!
istenlitereket,
pokolyardokat
adjak
hasadékokat
megállni
beállni
befészkelődni kiáltana az ember —
semmi —
hasadékokat!

Csak még futtában mindent
neuralgia reggel,
hallucináció este
italra és cigarettákra támaszkodva

lezárt gének,
megdermedt kromozómák,
boogie-woogienál
még némileg izzadó csípők,
otthon aztán akasztóra a nadrágot.

Hol zárul valami,
hol világol valami távol,
dehogy tündéerkert --
kultúrkör:
pi szám kötéltrükkökkel!

András Sándor fordítása

EPILOGUS

I.

Az ittas hullámok dőlnek
órái a sápadó
korallnak a halódó kéknek
szigetednél Pálo.

Az ittas hullámok vége
idegen nekem és neked.
Csak a képek hallgató léte,
amit visszafog a kezed.

Hullámok, lángok, miértek
s aztán hamura néz szemed:
„Hídverés az élet
elmúló folyók felett.”

András Sándor fordítása